

Høring av verneplan for skog

Tjuvberget, Holmestrand og Tønsberg kommuner

Gammel fuktskog med svartor i Tjuvberget.

Foto: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

**Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Desember 2023**

Innhold	side
1. Bakgrunn.....	3
2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern.....	3
3. Hjemmelsgrunnlag.....	3
4. Saksgang og innkomne merknader.....	4
5. Verneplanens omfang.....	11
6. Faktaark.....	11
7. Forslag til verneforskrift.....	14

Vernekart er lagt ved høringen som eget vedlegg.

1. Bakgrunn

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark sender med dette på høring forslag til vern av skogområdet Tjuvberget i Holmestrand og Tønsberg kommuner.

Bakgrunnen for forslaget er et tilbud fra syv private grunneiere om frivillig vern av skog. Tilbudene kom inn 30.9.2021 via Viken Skog.

Området er tidligere kartlagt for naturtyper etter DN- håndbok 13 og med nye naturtyperegistreringer etter Miljødirektoratets instruks i 2021. Området er også kartlagt for nøkkelbiotoper. Registreringene av naturtyper og arter dokumenterer verdier som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven.

2. Om verneplanarbeidet og frivillig vern

Meld. St. 14 (2015 – 2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, herunder økt frivillig skogvern. Under behandlingen av meldingen ba Stortinget regjeringen sette mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet i landet. Naturfaglige evalueringer som ligger til grunn for prioriteringene i skogvernarbeidet er «*Evaluering av skogvernet i Norge*», NINA rapport 54/2002 og «*Naturfaglig evaluering av norske verneområder*», NINA rapport 535/2010.

Ved frivillig skogvern gir grunneierne Statsforvalteren tilbud om vern av aktuelle områder. Det blir foretatt naturfaglige registreringer og utarbeidet skogtakster for de områdene der det er behov for det. På grunnlag av tilbud og de naturfaglige registreringene utarbeider Statsforvalteren forslag til avgrensning av verneområdet. På grunnlag av tilbud og mal for verneforskrift for naturreservater utarbeider Statsforvalteren forslag til verneforskrift som blir oversendt grunneierne for kommentarer. Miljødirektoratet oppnevner en skogsakkyndig som får i mandat å forhandle med grunneierne eller grunneierens representant. Ved enighet blir det utarbeidet avtale der erstatningssum, forslag til verneforskrift og avgrensning av verneområdet blir avklart.

Det vanlige er at når staten og grunneier er enige om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven. Etter avtale med grunneier kan melding og høring av verneforslag likevel gjennomføres før avtale er signert. Fra avtaletidspunkt og fram til vernevedtak gjelder en vederlagsordning. Utbetaling av erstatningsbeløp skjer når vernevedtak er fattet.

3. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33 – 51. I naturmangfoldloven er det gitt hjemmel for oppretting av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat, som er det strengeste vernet etter naturmangfoldloven, jf. § 37, vil bli brukt for denne verneplanen for skog på privat grunn.

Vedtak om opprettelse av naturreservat blir gjort av Kongen i statsråd etter § 37 i naturmangfoldloven, som lyder slik:

” Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b) representerer en bestemt type natur,
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst eller

e) har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for bevaring av det biologiske mangfold, skal det samtidig med vernevedtaket legges fram et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk kompensasjon til private som bidrar til områdets skjøtsel.”

4. Saksgang og innkomne merknader

Formell start på verneplanarbeidet for Tjuvberget ble meldt 19.5.2023, og frist for innspill var 5.7.2023. Det ble meldt oppstart for 17 områder samtidig og det kom inn totalt 11 merknader. For Tjuvberget kom det inn følgende 6 merknader til oppstartsmeldingen:

Språkrådet (brev datert 1.6.2023) uttaler følgende:

«Tjuvberget, Holmestrand og Tønsberg kommuner Ingen merknader. Namnet høver på området, og Tjuvberget er einaste godkjente skrivemåte for naturnamnet i SSR».

BaneNor (brev datert 14.6.2023) uttaler følgende: *«Vi viser til varsel om oppstart av verneplanprosess, datert 19.05.2023. Ingen av verneområdene berører jernbanens interesser og vi har derfor ingen merknader».*

Forsvarsbygg (brev datert 23.06.2023) uttaler følgende:

«Vi viser til brev 19. mai 2023 med melding om start av verneplanprosess for frivillig vern av skog for 17 områder i kommunane Bamble, Fyresdal, Holmestrand, Tønsberg, Kviteseid, Midt-Telemark, Nissedal, Notodden, Seljord, Tinn og Tokke. Forsvarsbygg gjev høyringsvar i slike saker med det utgangspunktet å ta vare på Forsvaret sine arealbruksinteresser.

Vi ser foreløpig ingen konfliktar med det foreslåtte verneområdet. Vi ber likevel om at de tek naudsynte unntak for militær operativ verksemd inn i forskrift til verneplanen. Vi ber òg om at det særskilte unntaket for avgang og landing med Forsvaret sine luftfartøy vert tatt med i forskrift, for å ivareta omsynet til militær luftoperativ verksemd. Vi har ingen ytterlegare merknader til verneframlegget».

Direktoratet for mineralforvaltning (brev datert 30.06.2023) uttaler følgende:

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmeisteren for Svalbard (DMF) viser til ovannemnde sak, datert 19. mai 2023.

DMF er fagorgan og sektormyndigheit for mineralressursar og mineralverksemd. DMF skal bidra til økt verdiskaping gjennom å leggje til rette for ein langsiktig ressurstilgang basert på ein forsvarleg og berekraftig utvinning og tilverking av mineral. Vi forvaltar lov om erverv og utvinning av mineralske ressursar (minerallova), og har i tillegg som sektormyndigheit eit særleg ansvar for at mineralressursar blir teke omsyn til i vernesaker.

Om saka

Statsforvaltaren varslar oppstart av verneplanarbeid for 17 område i Vestfold og Telemark, frivillig vern av skog, som er aktuelle for vern etter naturmangfaldlova (naturreservat). Sju av tilboda gjeld utviding av eksisterande naturreservat.

- *Brakandalen naturreservat, Kviteseid kommune*
- *Brånås naturreservat, Bamble kommune*
- *Eidsbogkleivane – Gjuvstøylia naturreservat, Tokke kommune*
- *Heggeneset naturreservat, Seljord kommune*
- *Jønjljo naturreservat, Notodden kommune*
- *Mørkvassjuvet naturreservat, Kviteseid kommune*
- *Omnflug naturreservat, Notodden kommune*
- *Skriuffjellet naturreservat, Seljord kommune*
- *Skuleholmfjellet naturreservat, Nissedal og Fyresdal kommuner*
- *Stormyråsen naturreservat, Notodden kommune*
- *Storås naturreservat, Seljord kommune*
- *Tjuvberget naturreservat, Holmestrand og Tønsberg kommune*
- *Øverland naturreservat, Tinn kommune*
- *Storskog naturreservat, Kviteseid og Tokke kommuner*
- *Kivledalen - Spådomsnuten – Humleneset naturreservat, Seljord kommune*
- *Ånås naturreservat, Kviteseid kommune*
- *Kringsås naturreservat, Midt-Telemark kommune*

Fråsegn frå DMF

Sentrale mål i mineralforvaltninga er å sikre tilgangen til mineralressursane i framtida og å unngå at viktige førekomstar blir gjort utilgjengeleg av arealbruk som hindrar framtidig utnytting.

Mineralressursar er ikkje-fornybare naturressursar og ei langsiktig forvaltning av disse er derfor viktig. Viss ressursane byggast ned eller vernast, er dei i mange tilfelle utilgjengeleg i overskødeleg framtid. Mineralressursar representerer store verdiar og utvinning gir grunnlag for anna næringsliv.

Norges mineralstrategi seier at «Frem mot 2050 vil tilgangen på metaller og mineraler være avgjørende for om vi globalt når målene vi setter oss i den grønne omstillingen».

DMF er i denne samanhengen opptatt av at mineralressursar som har eller kan ha verdi ved uttak og utnytting, blir teke omsyn til i verneprosessen. Det betyr at det må innhentast tilstrekkeleg informasjon om førekomstar som inngår i dei føreslåtte verneområda, for å vise verknaden av vern på dei mineralske ressursane. Blant anna er det særleg viktig å undersøke om førekomstar som ikkje er verdivurdert kan innehalde ressursar som er viktige, og om det er mogleg å sikre tilgangen til strategiske og kritiske mineral dersom areal blir verna.

Kopar og feltspat er blant anna på EU sin liste over kritiske og strategiske mineral. Der det finst mineralske ressursar som kan være aktuelle å utnytte i framtida, bør disse unnlatast frå vern.

Undersøkningsrapportar tilgjengeleg i DMF sitt kartinnsyn kan vere ein del av kunnskapsgrunnlaget ved vurderinga om vern.

.....

Branås, Eidsborgkleivane – Gjuvstøvllia, Heggeneset, Jønjliljo, Mørkvassjuvet, Omnflug, Skriuffjellet, Skuleholmjfellet, Stormyråsen, Storås, Tjuvberget, Øverland og Ånås
DMF kan ikkje sjå at det føreslegne vernet kan få følgjer for registrerte førekomstar av mineralske ressursar, berggrettar eller masseuttak i drift innafor desse områda. Her har vi derfor ingen merknader.

Norges vassdrags- og energidirektorat (brev datert 05.07.2023) uttaler følgende:

«Vi viser til melding om start av verneplanprosess for nye områder for frivillig vern av skog i kommunene Bamble, Fyresdal, Holmestrand, Kviteseid, Midt-Telemark, Nissedal, Notodden, Seljord, Tinn, Tokke og Tønsberg.

NVE har sett gjennom meldingen for de foreslåtte verneområdene med tanke på energi- og vassdragsinteresser som eksisterende og planlagte energi- og nettanlegg, vannkraftverk, hydrologiske målestasjoner m.m. Vi vil bemerke at det er viktig at denne type saker underlegges grundige saksbehandlingsprosesser og at alle involverte interessenter gis anledning til å uttale seg.

- Så langt vi kjenner til er det ingen konflikter knyttet til vern av områdene Skuleholmjfellet, Stormyråsen og Skriuffjellet.
- Vi gjør oppmerksom på at nettselskapene Telemark Nett AS, Lede AS, DE Nett AS, Føre AS, Everket AS og Stannum AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene.
- I verneforslagene Brånås, Storskog, Kringsås, Heggeneset, Eidsborgkleivane-Gjuvstøvllia og Humleneset (utv.) er det nettanlegg som krysser områdene. Når det kommer til områdene Storås, Jønjliljo NR, (utv.) og Tjuvberget ligger nettanlegg nært, men utenfor.
- Verneforslag for Brokefjell, (utv.) Brakandalen, Storskog, Mørkvassjuvet, (utv.) ned mot Flåvatn, Eidsborgkleivane-Gjuvstøvllia ligger nært eller grenser til reguleringsmagasinet Bandak. Heggeneset ligger nært reguleringsmagasinet Seljordsvatnet. Jønjliljo NR, (utv.) grenser til reguleringsmagasinet Tinnsjøen. Tjuvberget grenser til vannforsyningsdammen Korsjøen. Det er kartlagt digitale småkraftverkpotensialer i områdene Storskog, Ånås, og Jønjliljo NR, (utv.). I Utvidelse av Øverland NR (Tveito-Bjørkhaug) og Humleneset (utv.) er det kraftverkstunnel under terrenget.
- NVE ber om at alle berørte parter blir inkludert i adresselisten. Dette gjelder områdekonsesjonærer, netteiere, magasinregulanter, kraftselskapseiere, grunneiere m.m.

Dette er for at de skal få muligheten til å uttale seg om hvorvidt vern påvirker eksisterende eller fremtidige planer.

Nettanlegg

Vi gjør oppmerksom på at nettselskapene Telemark Nett AS, Lede AS, DE Nett AS, Føre AS, Everket AS og Stannum AS har områdekonsesjon i de foreslåtte verneområdene. NVE har ikke detaljert kjennskap til planer knyttet til distribusjonsnett. Det er viktig at områdekonsesjonærer og netteiere vurderer om verneforslaget kommer i konflikt med deres eksisterende og fremtidige planer. Vi ber nettselskapene å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt.

I de foreslåtte verneområdene Brånås, Storskog, Kringsås, Heggeneset, Eidsborgkleivane Gjuvstøvllia og Humleneset (utv.) er det nettanlegg som krysser områdene. NVE ber om at standardbestemmelsene for nettanlegg inkluderes i verneforskriftene for disse områdene, slik at drift, vedlikehold og oppgradering kan gjennomføres. Vi forutsetter at nettselskapene uttaler seg dersom standardbestemmelsene ikke dekker deres behov.

Når det kommer til Storås, Jønjljo NR, (utv.), og Tjuvberget ligger nettanlegg nært, men utenfor foreslåtte verneområde. NVE ber nettselskapene vurdere om de trenger standardbestemmelser som sikrer drift og vedlikehold, inkludert sikringshogst med tilhørende motorferdsel. NVE ber også nettselskapene å vurdere bestemmelsene under for oppgradering og fornyelse. Selv om disse er en del av standardbestemmelsene blir ikke de inkludert hvis nettanlegg ligger utenfor verneområdet med mindre nettselskapene uttaler om de har behov for disse:

• **§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene:**

o «Oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivået og økning av linetverrsnittet når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.»

• **§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser:**

o «Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.»

Reguleringsmagasin

Så langt NVE kjenner til er det reguleringsmagasin som ligger nært eller grenser til områdene Brokefjell, (utv.) Brakandalen, Storskog, Mørkvassjuvet, (utv.) ned mot Flåvatn, Eidsborgkleivane-Gjuvstøyllia, Heggeneset, Jønjljo NR, (utv.) og Tjuvberget.

NVE ber statsforvalter ta kontakt med regulant/tiltakshaver av magasinene og eiere av kraftverk slik at de får mulighet til å uttale som om hvorvidt de foreslåtte verneområdene kommer i konflikt med drift av reguleringsmagasin, konsesjonsbestemmelser, om erstatninger gitt tidligere til grunneiere og vurdere hvorvidt det er aktuelt med heving av høyeste regulerte vannstand (HRV) i fremtiden. Vi ber selskapene og regulanter å uttale seg selv i tilfeller uten konflikt. NVE gjør oppmerksom på at vern ned til høyeste regulerte vannstand (HRV) vil begrense muligheter for økning av HRV i framtiden. Hvorvidt dette er aktuelt, bør regulantene/tiltakshaver uttale seg om. Se nærmere under **Øvrige kommentarer til områdene** for informasjon om regulanter/tiltakshavere og selskaper.

Når verneområdet grenser med reguleringsmagasin kan det skje at regulanten er pålagt eller har behov for å rydde i kantsonen over HRV, neddemt område og elven nedstrøms. NVE vurderer det som nødvendig at konsesjonsbestemmelser blir ivaretatt.

I forbindelse med flere tidligere verneforslag som grenser til HRV, for eksempel Sandvik naturreservat i Fyresdal kommune, har NVE opplevd at grunneierne ble kompensert opptil en meter over HRV for erosjon, nødvendig hogst og rydding i forbindelse med reguleringen og varierende flomvannstander. Vi oppfordrer statsforvalteren til å be skogeieren(e) opplyse om det er noen privatrettslige forhold i de foreslåtte verneområdene, som vil kunne få betydning for vernet før verneområdene blir sendt på høring. Det inkluderer opplysninger som skogeieren(e) allerede har fått eller får utbetalt erstatninger i de foreslåtte verneområdene i henhold til skjønnsavgjørelser eller avtaler.

Kraftverk

Når det kommer til kraftverksinteresser ber vi statsforvalter sende verneforslaget til eierne av kraftverkene (nevnt nedenfor) for å unngå at verneforslaget kommer i konflikt med drift, vedlikehold eller oppgradering av kraftverkene. NVE ber kraftverkseierne å uttale seg om hvorvidt vern vil være i konflikt med drift og vedlikehold av kraftverket. Deres hensyn med tanke på drift og vedlikehold, konsesjonsbestemmelser må bli ivaretatt.

Småkraftpotensial

NVE gjør oppmerksom på at det er kartlagt digitale småkraftverk i områdene Storskog, Ånås og Jønjljo NR, (utv.). Blant småkraftpotensialene i disse områdene er det potensialet i Jønjljo som er vurdert som et lønnsomt prosjekt. Vi ber om at grunneier(e) orienteres om potensialene.

Øvrige kommentarer til områdene

1. Brånås

Statnett SF eier nettanlegg som krysser området. Lede AS har områdekonsesjon.

2. Brokefjell, utv. Brakandalen

Verneområdet grenser til høyeste regulerte vannstand (HRV) for reguleringsmagasinet Bandak som er benyttet av vannkraftverket Hogga som eies av Statkraft AS. Skiens Brukseierforening er tiltakshaver av reguleringsmagasinet. Telemark Nett AS har områdekonsesjon.

3. Storskog NR, utvidelse Digernes (østover), Storskog, utvidelse Lårdal-Sjausel (vestover) Området grenser til HRV for reguleringsmagasinet Bandak. Områdekonsesjonær Telemark Nett AS eier nettanlegg som krysser området. I det foreslåtte verneområdet finner vi kartlagt småkraftpotensial. Småkraftpotensialet utgjør 1,17 GWh/år med en utbyggingskostnad på ca. 8,00 NOK/kWh (2022-priser). Sammenlignet med andre konsesjonsgitte vann- og vindkraftproduksjoner, men som ikke er utbygd regnes dette som et lite lønnsomt prosjekt. Potensialet er vurdert til å ligge blant de 20 % dyreste småkraftprosjektene.

4. Mørkvassjuvet, utv. ned mot Flåvatn

Grenser til reguleringsmagasinet Bandak. DE Nett AS har områdekonsesjon.

5. Ånås

DE Nett AS har områdekonsesjon. Det er kartlagt flere digitale potensielle småkraftverk i det foreslåtte verneområdet i Kvernbecken. Samlet er det et årlig produksjonspotensial på 2,25 GWh/år fordelt på 2 prosjekter. Det ene potensialet utgjør 0,79 GWh/år og har en utbyggingskostnad på 7,5 NOK/kWh (2022-priser). Sammenlignet med andre kraftverk som har fått konsesjon, men som ikke er bygget blir dette digitale småkraftpotensialet vurdert til å ligge blant de 20% dyreste prosjektene. Mens det andre potensialet utgjør 1,46 GWh/år og har en utbyggingskostnad på 5,6 NOK/kWh (2022-priser). Dette småkraftpotensialet er vurdert til å ligge nær gjennomsnittet av konsesjonsgitte vann- og vindkraftprosjekter.

6. Kringsås

Føre AS har områdekonsesjon og eier nettanlegg som krysser deler av det foreslåtte verneområdet.

7. Skulehomfjellet

Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser i det foreslåtte verneområdet Skulehomfjellet. Telemark Nett AS har områdekonsesjon.

8. Omnflug NR, utv

Statnett SF eier sentralnett som ligger ca. 270 meter fra foreslåtte utvidelse av vern. Everket AS har områdekonsesjon.

9. Stormyråsen

Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser i det foreslåtte verneområdet Stormyråsen. Everket AS har områdekonsesjon.

10. Heggeneset

Telemark Nett AS har områdekonsesjon og eier distribusjonsnett som krysser deler av det foreslåtte verneområdet. Området ligger nært reguleringsmagasinet Seljordsvatnet som blir benyttet ifb. kraftproduksjon av vannkraftverket Skotfoss. Akershus Energi Vannkraft AS er eier av vannkraftverket. Midt-Telemark kommune er ansvarlig for reguleringen av Seljordsvatnet.

11. Skriuffjellet

Så langt NVE kjenner til er det ingen energi- og vassdragsinteresser i det foreslåtte verneområdet Skriuffjellet. Telemark Nett AS har områdekonsesjon.

12. Storås

Grenser med distribusjonsnett eid av Telemark Nett AS som også har områdekonsesjon.

13. Jønjljo NR, utv

Grenser til HRV til reguleringsmagasinet Tinnsjøen som er benyttet til vannkraftproduksjon av Årlifos kraftverk som eies av Skagerak Kraft AS. Øst-Telemarkens Brukseierforening er tiltakshaver av reguleringsmagasinet. Everket AS har områdekonsesjon og eier også et nettanlegg som ligger nært foreslåtte utvidelse.

Det er digitalt kartlagt potensial for småkraft som kan være av energiinteresse i det foreslåtte verneområdet. Potensialet utgjør 3,3 GWh/år og har en utbyggingskostnad på 3,8 NOK/kWh (2022-priser). Småkraftpotensialet er vurdert som et lønnsomt prosjekt sammenlignet med andre konsesjonsgitte vann- og vindkraftprosjekter, men som ikke er utbygd.

14. Utvidelse av Øverland NR (Tveito-Bjørkhaug)

Foreslåtte utvidelse av Øverland naturreservat ligger ved en kraftverkstunnel som går under terrenget som tilhører Mår vannkraftverk som eies av Statkraft Energi AS. Stannum AS har områdekonsesjon.

15. Eidsborgkleivane-Gjuvstøyllia

Statnett SF eier nettanlegg som krysser området. Grenser til HRV til reguleringsmagasinet Bandak. Telemark Nett AS har områdekonsesjon og eier distribusjonsnett som ligger nært det foreslåtte verneområdet.

16. Humleneset utv.

Telemark Nett AS har områdekonsesjon og eier nettanlegg som krysser deler av området. Statnett SF har nettanlegg som ligger ved foreslåtte utvidelse av Humleneset. Det går en kraftverkstunnel som tilhører Sundsbarm vannkraftverk under terrenget. Skagerak Kraft AS eier Sundsbarm vannkraftverk. Det foreslåtte verneområdet ligger også nært et minikraftverk, eid av Hovuduk Kraftverk AS, med tilhørende rørgate som berører området.

17. Tjuvberget

Foreslåtte verneområde grenser til dammen Korssjøen som blir benyttet til vannforsyning av Holmestrand kommune. Lede AS har områdekonsesjon og eier et distribusjonsnett som ligger nært det foreslåtte verneområdet».

Landbruksdirektoratet (brev datert 24.07.2023) uttaler følgende:

«Vi viser til deres brev av 19.5.2023 med melding om oppstart av verneplanprosess for 17 områder fordelt på Bamble, Fyresdal, Holmestrand, Kviteseid, Midt-Telemark, Nissedal, Notodden, Seljord, Tinn, Tokke og Tønsberg kommuner.

Som høringsinstans for forslag til opprettelse av nye naturreservat, ønsker vi å gi noen generelle innspill til verneprosessen. Vi beklager at våre innspill til oppstart av verneprosessen kommer etter fristen (5.7.2023), men håper likevel at våre innspill vil tas med i den videre prosessen.

Grundige områdebeskrivelser

Av høringsdokumentene må det tydelig framkomme om og i tilfelle hvordan det aktuelle området nyttes i landbrukssammenheng. Dersom det er landbrukshensyn i området som ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber vi om at det begrunnes i høringsdokumentene. Typiske landbruksinteresser kan være (listen er ikke uttømmende):

- o Skogsbilvei som er nødvendig for skogbruk på bakenforliggende arealer
- o Traktorvei i forbindelse med jordbruk
- o Støl/seterområde
- o Beite
- o Reindrift

Utforming av verneforskrift

Dersom det går veier/ferdselsårer gjennom verneområdet, må Fylkesmannen vurdere om det kan gis bestemmelser om merking, rydding og vedlikehold av disse. Det bør legges til rette for drift og vedlikehold av eventuelle støl-/seterområder og åpnes for andre tekniske tiltak som bidrar til en landbruksmessig utnyttelse av området. Dersom slike tiltak ikke er ønskelig innenfor verneområdet, må det gis en faglig begrunnelse for dette i høringsdokumentene. Beitebruk vil være aktuelt i mange områder som foreslås vernet som naturreservat. Det bør derfor vurderes om forskriften kan åpne for dette. Hvis ikke, må det redegjøres for hvorfor i høringsdokumentene. Dersom det åpnes for beiting i området bør det også utarbeides bestemmelser for utsetting av saltsteiner og oppføring/vedlikehold av gjerder og sanketrøer.

For alle tiltakene over må det vurderes om det kan gis bestemmelser om motorferdsel i forbindelse med tiltakene. Det bør gis generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene i forbindelse med uttransportering av syke og skadde bufe.

Vi forutsetter at Fylkesmannens landbruks- og reindriftsfaglig kompetanse involveres i utforming av forskrift og verneplan. Det vil også være nyttig å involvere den lokale landbruksforvaltningen i arbeidet».

STATSFORVALTERENS KOMMENTARER TIL DE INNKOMNE MERKNADENE

Når det gjelder uttalelsen fra Landbruksdirektoratet, så vil vi bemerke at området som foreslås vernet ikke har støl/seterområder, men skulle det være aktuelt med beitedyr her er det tatt høyde for det og de andre innspillene i verneforskriften, jf. § 4 bokstav g, § 6 bokstav a, § 7 bokstav e og f.

Når det gjelder merknaden fra Forsvarsbygg, så vil vi kommentere at det er tatt hensyn til unntak for militær operativ virksomhet og hensynet til militær luftoperativ virksomhet i § 6, første ledd og § 6, bokstav c.

NVE ber i sin uttalelse om at Lede AS, som har områdekonsesjon i området, uttaler seg til distribusjonsnettet som ligger inntil det planlagte verneområdet. Lede AS står på høringslista og vi ønsker innspill på bredde på ryddesone langs kraftlinja, slik at vi kan ta hensyn til sona i forslag til vernekart. Vi har for øvrig tatt inn i forskriften forslag til bestemmelse slik at vernereglene ikke er til hinder for drift og vedlikehold av kraftlinja i nord jf. § 4 l.

NVE ber videre om at Statsforvalteren tar kontakt med Holmestrand kommune, med tanke på at Korssjøen er regulert og blir benyttet til vannforsyning. Holmestrand kommune står på høringslisten og vi vil kontakte kommunen dersom det ikke kommer inn uttalelse i saken. Vi vil også undersøke om det er privatrettslige forhold som kan være av betydning for vernet, når det gjelder grensen inntil det regulerte vannet.

Øvrige uttalelser tas til etterretning.

Videre saksbehandling

Verneforslaget med områdebeskrivelser, kart over verneområdet og forslag til verneforskrift sendes på en felles sentral og lokal høring med **frist 20. februar 2024**. Formålet med høringa er å få fram opplysninger om interesser som kan bli berørt av den planlagte fredningen.

Etter høring vil Statsforvalteren oppsummere høringa, kommentere eventuelle uttalelser og utarbeide en tilråding om vern til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vil deretter lage innstilling til Klima- og miljødepartementet (KLD) og vedtak om fredning blir gjort ved kgl. res. av Kongen i statsråd.

5. Verneplanens omfang

Navn	Kommune	Tall på grunneiere	Totalareal	Verneverdi
Tjuvberget	Holmestrand og Tønsberg	7	906 dekar	Nasjonal (***)

*Verneverdi er etter vurdering oppjustert fra regional til nasjonal verdi

6. Faktaark

LOKALITET: **Tjuvberget**
 KOMMUNE: **Holmestrand og Tønsberg**
 FYLKE: **Vestfold og Telemark**
 VERNEKATEGORI: **Naturreservat**
 AREAL: **906 daa**
 HØYDE OVER HAVET: **m.o.h. 50- 180**
 EIENDOM: **Gnr./bnr.: Holmestrand kommune; 89/2, 89/3, 89/5, 93/1, 94/1 og 94/2 Tønsberg kommune; 654/1, 654/2, 654/4, 655/1, 655/2 og 655/3**

OMRÅDEBESKRIVELSE

Skogområdet ligger i Holmestrand og Tønsberg kommune, mellom ferskvannene Revovannet (Holmsvannet) og Korssjøen. Området er langt og smalt og har en brattere lise ned mot Revovannet.

Området er lavereliggende og ligger i boreonemoral sone på berggrunn av rombeporfyr. Berggrunnen er trolig gjennomgående kalkrik, antakelig fordi berget er porøst og lettforvitret, og at denne rombeporfyren har høyt innhold av kalkrike mineraler.

VEGETASJON, SKOGSTRUKTUR OG PÅVIRKNING

Innenfor området er rike og friske naturtyper av edellauvskog dominerende. Det er også forekomster av gammel granskog med liggende død ved og fuktige naturtyper med gråor og svartor.

Skogen ligger på høyere boniteter og kun en mindre andel er lav bonitet eller impediment. Det er innslag av yngre og eldre produksjonsskog av gran og eldre produksjonsskog med lauv, øvrig skog er gammel skog (hogstklasse 5).

Vegetasjonen er i hovedsak rik, med mye lågurtskog og innslag av høgstaude og rik sumpskogsmark.

Området vurderes å ha lite med nyere påvirkning i form av hogstflater, veier eller andre innretninger. Det går enkelte traktorveier og stier innenfor området og det er noe båttopplag langs kant til ferskvann.

VERNEINTERESSER

I dette avsnittet er blant annet såkalte «rødlistede» arter og naturtyper omtalt. Det er arter og naturtyper som er sjeldne og som er gitt ulik status etter hvor stor fare det er for utrydding. Status er hentet fra Norsk Rødliste for arter 2021 og Norsk rødliste for naturtyper 2018, fra Artsdatabanken. EN = sterkt truet, VU = sårbar, og NT = nær truet, der «sårbar» er mer sjelden enn «nær truet».

Det er tidligere (i 2004 og 2013) registrert enkelte naturtyper etter DN- håndbok 13 innenfor området; rik sump- og kildeskog, rik blandingsskog i lavlandet og rik edellauvskog. Av nøkkelbiotoper er det tidligere registrert livsmiljøene; rik bakkevegetasjon, eldre lauvsuksesjon og liggende død ved.

I regi av Miljødirektoratet ble området kartlagt etter Miljødirektoratets instruks i 2022, som førte til flere naturtyper (37 områder) innenfor tilbudt areal. Det er naturtypene; hule eiker, gammel granskog med liggende død ved, lågurtedellauvskog (VU), rik svartorsumpskog (VU), lågurt eikeskog (VU), rik gråorsumpskog, frisk lågurtbøkeskog (NT), frisk lågurtedellauvskog (NT), høgstaude- edellauvskog (VU), lågurtfuruskog (VU), lågurtalm-lind-hasselskog (VU), gammel høgstaudegråorskog og gammel lågurtospekkog.

Naturtyper etter DN- håndbok 13 dekker 22% av tilbudt areal, og kartlagte naturtyper etter Miljødirektoratets instruks dekker 51% av arealet. Samlet dekker naturtyper 59 % av arealet.

Det er registrert mange rødlista arter og enkelte forvaltningsrelevante arter i området: barlind (VU), gul snyltekjuke (NT), skrukkeøre (NT), oremose (NT), fagerkjuke (NT), ask (EN), almeskinn (VU), almelav (NT), korallpiggsopp (NT), almekullsopp (NT), almeknorteskinn (NT), svartsoneskjule (NT), rynkeskinn (NT), rødtuppsopper (NT), kruskorallsopp (NT), lind (NT), alm (EN), fiskeørn (VU), musvåk, taksvale (NT), hønsehauk (VU) og tårnseiler (NT).

I antall er det 170 registrerte funn av rødlista arter innenfor området, der barlind, ask, alm og lind utgjør 120 av disse.

Tjuvberget vurderes til høy mangeloppfyllelse i skogvernet. Området dekker mangler i skogvernet som lavlandsskog, høybonitetsskog, biologisk gammel skog og rødlista naturtyper av edellaauvskog, i tillegg til granskog med liggende død ved. Samtidig fanger området opp mye trua natur. Området er kartlagt to ganger etter ulike metodikk, og siste kartlegging etter Miljødirektoratets instruks (NiN) styrker verdisetningen av området med forekomster av rødlista naturtyper og naturtyper med sentral økosystemfunksjon. Samla vurderes Tjuvberget som et nasjonalt verdifullt område (***)

Bøkeskog med gran mot Korssjøen

Foto: Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

FORMÅL

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer bestemte typer natur i form av rike og friske edellaauvskogtyper, gammel edellaauvskog, rik sumpskog, rik blandingsskog og gammel granskog i lavlandet på høy bonitet. Området har svært stor variasjon i treslagssammensetning, flere store gamle trær og mye dødved.

Området har mange forekomster av trua arter og naturtyper, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

ANDRE INTERESSER

Se under tekniske inngrep.

TEKNISKE INNGREP

Det går enkelte traktorveier og stier innenfor området. Det ligger en mindre grusforekomst innenfor området, med noe tidligere uttak.

PLANSTATUS

Verneforslaget ligger innenfor område avsatt til LNF (landbruks- natur- og friluftsområde) formål.

MERKNADER

Vurdere uttak/skjøtsel av planta gran og fristilling av grove eiketrær.

SKOGBRUKSOPPLYSNINGER

Tabellen viser skogbruksdata for tilbudsområdet.

Navn	Total-areal	Produktivt areal i daa				Annet areal i daa				Tilvekst	Volum
	daa	H (20-23)	M (14-17)	L (6-11)	Sum	Myr	Skrap	Vei	Imp.	m ³ /daa	m ³
Tjuvberget	900	610,2	262,2	23,5	896	1,0	-	-	3,1	0,66	25 276

Skogdataene er levert av Viken Skog.

LITTERATUR

Naturbase: <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase>

Artskart: <https://artskart.artsdatabanken.no/>

7. Forslag til verneforskrift

Kommentarer til forskriften

Merking og vedlikehold av eksisterende stier og veier

Veier, stier og andre anlegg og innretninger som eksisterer på vernetidspunktet kan vedlikeholdes i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Av kjente anlegg og innretninger innenfor foreslåtte naturreservat er det traktorveier og stier. Disse innretningene er markert i forslaget til vernekart.

Veier og stier kan vedlikeholdes, ryddes, merkes, og holdes åpen for turgåing, sykling og hesteridning. Enkel rydding av kvist og fjerning av greiner og nedfall i veier og stier som hindrer ferdselen, kan gjøres uten søknad til Statsforvalteren. Vindfall som måtte bli liggende over veier og stier kan kappes og legges til side, normalt vil dette bli gjort av grunneier eller Statens naturoppsyn.

Bruk av sykkel, hest og ridning

Frilufsloven åpner for sykling, ridning og annen bruk av hest på veier og stier i utmark. I høringsforslaget vil vi følge frilufslovens bestemmelser jf. bestemmelsen i § 5 b.

Bruk av naturreservatet til større arrangement er forbudt

Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt etter § 3 i forskriften. Men det kan søkes om dispensasjon, da kan forvaltningsmyndigheten vurdere dette i henhold til § 7 d. Det vil være en konkret vurdering hva som defineres som et «større arrangement». For eksempel vil ikke tur med en skoleklasse defineres som et større arrangement.

Motorferdsel

Motorisert ferdsel er etter bestemmelsene forbudt på traktorveier og stier. Det er noen generelle unntak etter § 6 og det kan gis dispensasjon etter bestemmelsene i § 7. Tillatelser kan gis for flere år, vanligvis opp til 5 år. I tillegg gjelder lov om motorferdsel i utmark, det vil si at kommunen og grunneier må gi tillatelse til motorferdsel på vanlig måte innenfor området.

Brenning av bål

Ved bålrensing må det benyttes tørrkvist fra bakken eller ved en har med seg, det er ikke tillatt å felle eller hogge opp døde trær.

Vernekart

Eventuelle manglende registreringer av for eksempel veier og stier i kartet, vil kunne legges inn i samråd med grunneierne, før tilråding til Miljødirektoratet.

Vedlegg 1: Forslag til verneforskrift**Forslag til forskrift om vern av Tjuvberget naturreservat i Tønsberg og Holmestrand kommuner i Vestfold og Telemark fylke**

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer bestemte typer natur i form av rike og friske edellauvskogtyper, rik sumpskog, rik blandingsskog og gammel granskog i lavlandet på høy bonitet. Området har svært stor variasjon i treslagssammensetning, flere store gamle trær og mye dødved.

Området har mange forekomster av trua arter og naturtyper, og har særlig betydning for biologisk mangfold.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr. i Tønsberg kommune: 654/1, 654/2, 654/4, 655/1, 655/2 og 655/3. Holmestrand kommune: gnr./bnr. 89/2, 89/3, 89/5, 93/1, 94/1 og 94/2

Naturreservatet dekker et totalareal på 906 daa. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Tønsberg og Holmestrand kommuner, hos Statsforvalteren i Vestfold og Telemark, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- d. Forsiktig rydding av småbusker og kvist i forbindelse med storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Vedlikehold av eksisterende traktorveier, stier og andre anlegg og innretninger i henhold til standard på vernetidspunktet.
- g. Skånsom beiting.
- h. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- i. Turorientering med faste sesongposter.
- j. Uttak av grus fra mindre grustak på gnr./bnr. 89/5 for nødvendig vedlikehold av traktorveier markert i vernekartet.
- k. Skånsomt opplag av båt til bruk i Revovannet og Korssjøen.
- l. Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg, i og inntil verneområdet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveier og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med ATV eller traktor på traktorveier.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Istandsetting og vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- c. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd b.
- d. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.

- e. Oppsetting og vedlikehold av gjerder.
- f. Utsetting av saltsteiner.
- g. Øvingskjøring for formål nevnt i § 6 første ledd.
- h. Merking av eksisterende traktorveier og stier.
- i. Nødvendig beskjæring eller hogst av trær eller annen vegetasjon som skygger for innmark, eller hindrer maskinbruk for jordbruksdrift.
- j. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f, § 7 a, e, f og i.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vedlegg 2. Forslag til vernekart.